

DOMENICO REA'YA – NAPOLİ

Torino, 13 Mart 1954

Özlü olmaya dair.

Sevgili Rea,

bana neden özlü biri olduğumu soruyorsun. Pek çok nedenden ötürü böyleyim. Öncelikle de zorunlu olarak böyleyim çünkü ofisten yazıyorum ve düşüncelerimizi bile yöneten, şekillendiren endüstriyel üretimin hızlı ritmine tabiyim. Biçemime dair seçimim nedeniyle de böyleyim, sevdiğim klasiklerden aldığım derslere bağlı kalmaya çalışıyorum. Mizacım da böyle, taşkınlıktan hoşlanmayan, sıkılan Ligurialı atalarımın mirasını devralmışım. Ama özellikle de ahlaki nedenlerle böyleyim çünkü iletme ve öğrenme için özlü olmanın, kontrolsüz ve yanıltıcı her türlü taşkınlıktan daha iyi bir yöntem olduğunu düşünüyorum. Bir de –sanırım bu da var, evet– polemik ve sözcülük yapmak için böyleyim çünkü ben herkesin benimsediğim bu yönteme geçmesini ve kendilerinden ya da “iç dünyam”dan⁶ söz edenlerin boş ve yakışsız şeyler söylediklerini fark etmelerini isterim.

Özlü olarak

Daktiloda yazılmış nüsha; Einaudi Arşivi'nden. Önceden yayımlanmıştır: Italo Calvino, *I libri degli altri. Lettere 1947-1981*, der. Giovanni Tesio, Einaudi, Torino 1991. s. 125.

CONTEMPORANEO'YA – ROMA

[Torino, 1954 Mart sonu]

Sevgili Salinari, Antonello, Cesarini, Valentino
korkunç!⁷

6 Rea'nın Italo Calvino'ya 1 Mart'ta yazdığı bir mektupta kullandığı bir ifade, Calvino'ya neden o kadar “özlü biri” olduğunu soruyordu.

7 Dergi yönetici ve redaktörleri konumunda olan Carlo Salinari, Antonello Trombadori, Marco Cesarini Sforza ve Valentino Gerratana'ya yazılmış bu mektup, Italo Calvino'nun haftalık dergi (27 Mart 1954 tarihli) *Il Contemporaneo*'nun ilk sayısını okuduktan sonra verdiği ilk tepkiyi ortaya koymaktadır.

En kötümser öngörülerimi bile aşmış!

Korkunç derecede sönük. *Idea*'ya⁸ benziyor! Sayfaları dolduramadığınız hissini verdiğinden, *Idea*'dan bile sönük.

Henüz hiçbir şey okumadım. İlk izlenimimden hemen sonra size yazma ihtiyacı hissettim. Matbaa açısından dezavantajlı durumdasınız, kabul. Ama yaptığınızdan daha kötü bir sayfa düzeni düşünülemezdi.⁹

İlk sayfada çekici gelen hiçbir şey yok. İkinci ve üçüncü sayfalara, karşı karşıya gelecek şekilde iki manzara resmi koymak¹⁰ acemilerin bile yapmayacağı bir iş.

Yazı başlıkları, yazının gidişatını göstermeleri ve bilgilendirmeleri gereken meşhur yazı başlıkları daha en baştan çuvallamış ve yokmuş gibi duruyor.¹¹ Bu konuda, düzgün iş çıkarmayan çalışanlardan şikâyetçi olmaya kalkışamazsınız, burada siz Romalıların kolları sıvaması gerek.¹² Görür görmez okunmaya değmez bir dergi havası veriyor. “Hemen okumalıyım” dedirtecek hiçbir şeyi yok. İtalik yazısı bile yok. Hay aksi, doğru düzgün bir film resmi bile seçemiyorsunuz! Her yayın kurulunun ilk bakışta çöpe atacağı bir resim yayımlıyorsunuz!¹³

Haftalık dergi, bir sürü şeyle dolu olduğu izlenimi vermemelidir. Vicari'nin *Il Caffè*'si bununla kıyaslanınca fevkalade duruyor!¹⁴

---

8 Episkopos Pietro Barbieri'nin yönettiği haftalık kültür dergisi.

9 Müsveddede şu cümleler geçmektedir: “Çeşitli yazı puntolarının belli bir nedenle icat edildiklerini bilmiyor musunuz? Birinci sayfaya ilgi çekecek, çekici gelecek bir şey koymak gerektiğini anlayamıyor musunuz?”

10 Müsveddede şöyle geçmektedir: “Sayının tamamına inanılmaz bir sıkıcılık veren acemice bir hata olmuş.”

11 Müsveddede şöyle yazılıdır: “Haberler, gazeteye rengini vermesi gereken, bir nevi makineli tüfek, yayılım ateşi işlevi görmesi gereken, adeta Annamaria Caglio olması, hemen okunması gereken ihbar ve bilgilendirme haberleriyse ortada yok, fazla sönük, kötü.” Annamaria Moneta Caglio, o dönemin dünyasında, adaletle ilgili haberlerde adı çok geçen bir kimseydi.

12 Müsvedde şöyle devam etmektedir: “Bir redaksiyonun çalışıp çalışmadığı, hikâye anlatıp anlatmadığı buradan görülür. Pekiyi burada kültürel açıdan büyük, yakıcı bir problem işlemek gerekmiyor muydu? Buna dair hiçbir şey görünmüyor.”

13 Müsveddede yazıyı şu paragraf izlemektedir: “Romalı son sayfaya yerleştirmek de, gazetedeki malzeme eksikliğinin bir başka kanıtı!”

14 Müsveddede son cümlenin yerine şu yazılıdır: “Şimdi elime Vicari'nin “*Il Caffè*”si geçti. Üniversite öğrenci geleneğine karşı hiç sempati duymuyorum ama hiç kuşkusuz ki bu sayfalar belli bir hayatı –en nihayetinde Roma'daki hayatı yansıtan yüzeysel kafe hayatını– yansıtıyor, oysa bizimkisi sadece can sıkıntısından ibaret.”

Şimdi dergiyi okuyacağım ve ardından buna benzer bir mektup daha yazacağım size!¹⁵

Bir yoldaş olarak yoldaşlarıma şöyle diyorum: Sizi gidi beceriksizler, acemiler, kafalarına göre iş yapanlar!

sizleri çok seven Calvino

Elde yazılmış müsvedde ve temize çekilmiş kopya; Calvino Arşivi'nden. Buraya aktarılmış olan mektupta düzeltme yapılmamıştır ve gönderilmiş mektupla hemen hemen aynıdır; müsveddede yapılmış değişiklikler dipnotlarda belirtilmiştir.

CARLO SALINARI'YE – ROMA

Torino, 10 Nisan 1954

Sevgili Salinari ve sevgili diğerleri,
Salinari'nin mektubunu aldım ve bulunduğum eleştirilere katıldığınızı bilmekten memnuniyet duydum ama mücadele etme ve karşı saldırıda bulunma ruhundan uzak olup eleştirilerimi bu kadar kolay kabul etmeniz karşısında biraz da endişeliyim. Hay aksi, hazırladığınız o ilk sayının bu kadar berbat olduğu madem bu kadar açıktı, öyleyse neden yaptınız? Belki de gazetenin zayıf oluşunda, yani yeteri kadar net bir duruşu olmayışında, dolayısıyla da kimseyi hoşnutsuz etmemeye çalışmasında yatan nedenlerden biri de eleştiriler karşısında bu kadar kolay pes etmenizdir.

Aynı değerlendirmeyi, burada, Torino'da, Cases'in makalesinin "burjuva dekadansı", "burjuva yolsuzluğu" vs yazılı her yerinin kırmızı ve mavi kalemle çizildiğini, üzerine soru işaretlerinin konulduğunu ve makalenin kendisine geri gönderildiğini duyduktan sonra gene yapıyorum. Bu insanı gülmekten öldüren ve anekdot olarak aktarılacak bir şey, öyle ki gelecek yüzyılda insanlar hâlâ şöyle diyecek: "Düşünün ki 1954'te, bazı komünistler, 'geniş tabanlı' bir dergi çıkarmaya karar vererek..."

15 Müsveddede sözünü bu cümlelerle sürdürmektedir: "Eğer birbirimizi hakarete boğmazsak bir adım öteye geçemeyeceğiz. İlk adımı ben atıyorum."